

WAT TE DOEN BIJ EEN OVERLIJDENS GEVAL THUIS.

1. Als iemand doodziek op zijn/haar sterfbed ligt, is het voorlezen van de kalma **taiyab**(de heilige geloofs artikel). **laa ilaaha iellallaah mohammadoer rasoelallaah** (Allah is een en enig en Mohammed s.a.w. is zijn apostel) het eerste wat een moslimhulp moet doen. Men moet het net zo lang herhalen totdat de stervende het nagezegd heeft Indien hij het uitzichzelf reeds heeft opgezegd, is het bovenstaande niet nodig.
2. Het is ook raadzaam hierna de Soerah **jaasien** voor hem/haar voor te lezen of voor te laten lezen. De inhoud van de Soerah **jaasien** geeft een gelovige in zekere mate zielerust om de dood met vertrouwen tegemoet te zien. Indien zijn/haar stervensuur aangebroken is, zal de dood spoedig intreden anders zal er een snelle verbetering in zijn of haar gezondheidstoestand optreden.
3. Als de persoon eenmaal overleden is, sluit men zijn/haar oog leden door ze met vingers naar elkaar toe te schuiven; de handen worden op de borst gelegd net als tijdens de selaat en de twee duimen met een reepje wit katoen bij elkaar gebonden.
4. Het lijk wordt hierna, naar Nederlandse situatie, is in de juiste richting gelegd nl. Z-W/N-O(het hoofd richting Zuidwesten en de voeten dus Noordoosten). Het gezicht wordt naar Mekka gekeerd. Hiermee is het eerste gedeelte voltooid.

5 Denodigheden voor de lijkwassing

Voordat men met de lijkwassing begint, dient men eerst alle ingrediënten klaar te leggen nl.:

- a. Een schone lijken wastafel.
- b. Twee emmers warm water wel of niet gekookt in beirumbladeren voor de aangename geur;
- c. 2 teilen en 2 kannen:
- d. Watten en watten staafjes:
- e. Katoenen garen en naald; eventueel een schaar en een kam.
- f. Badzeep; eventueel ook shampoo
- g. Kapoer oftewel kamfer klontjes
- h. Parfum op olie basis

- i. Minimaal 3 badhandjes+ 3 badhandoeken
- j. 2 stukken wit katoen ter afdekking van de schaamdelen van het lijk; voor mannen vanaf de navel tot de knie; voor vrouwen vanaf de hals tot de knie.

6. De kaffen of de lijkwaden

- a. Azaar = 1 stuk wit katoen vanaf het hoofd tot en met de voeten.
- b. Tjaadar of lavaafah = 1 stuk wit katoen, die aan de voeten en het hoofd 50cm langer moet zijn dan de azaar (in feite niet nodig als het lijk in een kist wordt begraven)
- c. Koerta, kamoiez of kafanie = 1 stuk wit katoen dubbel gevouwen vanaf de hals tot de voeten met in het midden een kruissnee om het hoofd doorheen te halen.
Deze drie delen zijn voor mannen als vrouwen gelijk; voor de vrouwen komen er nog twee delen bij nl:
- d. Sarband of oorhnie = 1 stuk wit katoen van minstens 3 armlengten.
- e. Sienaband of bustehouders = 1 stuk wit katoen vanaf de borsten tot en met de dijen.

Voor een volwassen man heeft men genoeg aan +/- 10 meter dubbel breed katoen en voor een volwassen vrouw heeft men +/- 16 meter dubbelbreed katoen nodig.

7. De feitelijke lijkwassing volgens de soennah

- a. Voor men de wastafel in gebruik neemt moet men minimaal 3 maal met kamfer wassen.
- b. Hierna legt men het lijk in de juiste richting op de wastafel, die voorzien moet zijn van goede waterafvoer.
- c. Men trekt de kleren uit; indien niet mogelijk door opzwellings b.v. dan knipt men de kledingstukkendoor zodat het lijk niet geforceerd wordt.
- d. Bij het uittrekken van de kleding moet men ervoor zorgen dat de schaamdelen van het lijk niet ontbloot worden door ze vooraf met een lap katoen te bedekken.
- e. Hierna moeten de mond, neus, oren en de uitscheidingsorganen schoongemaakt worden; eventueel met watten dicht proppen; gebruik badhandjes verplicht.

De wazoe

Hierna komt de wazoe of de kleine wassing:

- f. Lees eerst **biesmiel-laahier rahmaanier rehiem** en daarna **allahoemmagh fierlie zambie wa waasi'lie daarie wa baarieklie fie riezkie**. (Vertaling; Ik begin in naam van Allah, de Barmhartige de Genadige; O Allah vergeef mij mijne zonden en maak mijn verblijfplaats (huis) tot een aangenaam verblijf voor mij en schenk mij Uw genadevolle brood.
- g. Was eerst zijn beide handen tot de pols 3 maal(eerst rechter dan linker).
- h. En dan zijn gezicht 3 maal.
- i. Daarna zijn onder armen 3 maal in volgorde nl. eerst rechter dan linker tot de ellebogen.
- j. Hierna doe de mas'aa van het hoofd.
- k. En als laatste was je zijn voeten tot de enkels; eerst rechter dan linker 3 maal

Na de wazoe lees je de kalma sahadat(de getuigenis):

asjhaddo allaa ilaaha iellallaaho wah-dehoe laa sjariekehoe wa asjhaddo an-na mohammaddan abdahoe wa resoelohoe.

(Vertaling: Ik getuig dat er een geen god is behalve Allah, Hij is een en heeft geen metgezellen en ik getuig dat Mohammed s.a.w. Zijn schepsel en Zijn apostel is).

De wassing

Bij de lijkwassing heeft men minstens 2 tot 4 assistenten nodig.

- m. Na de wazoe zijn hoofd goed schoonmaken met badzeep of shampoo.
- n. Hierna het lijk naar links kantelen en drie tot zeven keer met water overgieten en eventueel met zeep wassen zodat het lijk tot de rechter kant schoon is.
- o. Daarna kantelt men het lijk naar rechts en doet hetzelfde.

- q. Indien iets uit zijn uitscheidingsorganen, mond, neus of oren naar buiten komt, moet men het afvegen en afwassen (er is geen tweede wazoe nodig vanwege de uitscheidingen).
- r. Als laatste kantelt men het lijk weer naar rechts en links en giet men kamferwater over het lijk.
- s. Hierna wordt het lijk met een badhandoek gedroogd en de schaamdelen met een nieuwe schone wit stuk katoen afgedekt.

8 Het aankleden en inkisten van het lijk

Bij het aankleden moet men eerst de lijk-kist in gereedheid brengen en in volgorde de volgende lijk-waden erin op elkaar leggen:

- a. Eerst de **tjaadar**(de langste)dan de **azaar** erop en daarna weer de **koerta**(met een kruissnee in het midden).
- b. Hierna legt men het lijk erop met behulp van de aanwezige assistenten en parfumeert het op de volgende plaatsen: voorhoofd, neus, oren, handen en de voeten.
- c. Dan komt de **koerta** van achter het hoofd over het lijk.
- d. Kam het haar als gewoonlijk (bij vrouwen in twee delen en het haar zo links en rechts over de koerta leggen).
- e. Hierna wikkelt men de **azaar** om het lijk(indien een vrouw dan eerst de **sienaband** en daarna dan de **azaar** wikkelen).
- f. Als laatste doet men hetzelfde met de **tjaadar**(in feite niet nodig omdat het lijk in een kist ligt).

Het bovenstaande is het vereiste volgens de Soennah

Sommigen willen daaroverheen nog naar westers model aankleden; met jas en das dus; daar is in principe geen bezwaar, maar het is overbodig.

9 Namaaz djanaazah(het doden gebed)

Na het aankleden c.q. inkisten van het lijk moet het zo snel mogelijk aan de schoot der aarde worden toevertrouwd; maar voordien moet de **djanaaza** (het dodengebed) verricht worden.

A'oezo biellaahi mienasj-sjaitaanier redjiem; biesmiellahhier rahmaanier rehiem. (Ik zoek mijn toevlucht bij Allah tegen de boze influisteringen van de satan; en ik begin in naam van Allah de Barmhartige, de Genadevolle).

Alhamdo liellaahi rabbiel aalemien arrahmaanier rehiem maalieki jaumied-dien; iejaa kenaabodo we iejaa kenasta'ien ihdinas sieraatal moestekiem; sieraatal-leziena an amta alaihiem ghairiel maghdoebi alaihiem walad-daalien.

(Alle lof komt Allah toe, de Heer der werelden de Weldadige, meester van de dag des Oordeels; U dienen wij en U smeken wij om hulp; leidt ons op het rechte pad; het pad der genen wie Gij gunsten hebt geschonken; niet dergenen over wie Uw toorn wordt uitgestort noch dat dergenen die dwalen).

g. Daarna zal de Imaam de 2^e takbier opzeggen waarbij de handen niet meer opgeheven worden en waarna iedereen de **Daroed** leest: **Allah hoemma salli alaa mohammadiuwn wa ala aali mohammad; kema selaita ala iebraahiema we ala aali iebraahiema ienneka hamiedoen majied; allah hoema baariek ala mohammadiuwn wa ala aali mohammad, kema baarakta ala iebraahiema we alaa aali iebrahiema ienneka hamiedoen medjied.**

(O Allah maak Mohammad en de volgelingen van Mohammad succesvol zoals gij Abraham succesvol maakte, waarlijk Gij zijt geloofd en verherlijkt. O Allah zegen Mohammad en de volgelingen van Mohammad zoals gij Abraham en de volgelingen van Abraham zegende, waarlijk Gij zijt geprezen en luisterrijk)

h. Vervolgens zegt de Imaam de 3^e takbier en men doet een smeekgebed voor een volwassen overledene;
allah-hoemmagh fierlie hai-jenaa we mai-jetinaa we sjahiednaa we ghaibnaa we segierna we kebierna we zakariena we oensaana allah-hoemma man ahjaitehoe mienna fe ah-ji-hie alal ieslaam we man tewaffaitehoe mienna fetewaffehoe alal iemaan, jaa arhammar raahimien.

(O Allah, vergeef onze levenden en onze doden, onze aanwezigen en onze afwezigen, onze jongeren en onze ouderen, onze mannen en onze vrouwen; O Allah laat degenen van ons die u in leven laat volgens de leer van de Islam

Deze namaaz is **farz kiefaa-ja** d.w.z. dat het niet verplicht is alle moslims aan dit gebed moeten deelnemen. Natuurlijk is het veel beter als iedereen eraan meedoet, maar verplicht is het niet.

Eén man of één vrouw alleen kan het verrichten en daarmee zijn alle andere gelovigen van die verplichting ontslagen.

Djamaat noch het lezen van de gebruikelijke Doewas is verplicht.

Verplicht is alleen de wazoe, de aanwezigheid van het lijk liggende in de juiste Kibla-richting en de 4 takbiers.

Dus als een man of een vrouw, na de wazoe verricht te hebben, met het lijk van een familielid of zo, voor haar liggende in de juiste kibla-richting, met de niejat voor de djanazah-namaaz voor die overledene, 4 maal de Takbier "Allaaho akbar" (Alah is de allergrootste), opzegt is daarmee aan de Farz-Kiefaa-ja voldaan.

De volledige Namaaz-Djanaaza volgens de soennah is als volgt:

- a. Leg de lijk-kist met de hoofdzijde naar de zuidwestelijke richting, nadat men zelf ook de wazoe heeft verricht met de niejat voor het lezen van de djanaaza-namaaz voor de daar aanwezige dode.
- b. de Imaam staat met het gezicht naar Mekka voor de kist met of zonder schoenen (op een schone plaats als een grasveld of een begraafplaats, mag men met schoenen).
- c. Achter hem komen de mannelijke moektadies (die aan de Djanaaza-namaaz deelnemen) liefs in drie rijen.
- d. Hierna volgen de vrouwelijke gelovigen; liefs in 2 rijen.
- e. Als de Imaam de eerste takbier (tahriemah) opzegt moeten alle mannen de handen tot de oren en de vrouwen tot de schouders opheffen en vervolgens het op hun navel of borst vouwen.
- f. Iedereen, de Imaam als de gelovigen, lezen nu de **sa-naa'** en de Soerah **Fatiha**.

Soebhaana kalla-hoemma we bihamdika we tebaarah kasmoka wa te-aala djaddoka we djalle sjane-o-ka we laa ilaaha ghairoka.

(Zeer verheven zijt Gij, O Allah met U te loven begin ik dit gebed en heilig is uw naam en zeer verheven Uw Majesteit. En er is niets en niemand die aanbeden kan worden behalve Gij).

leven en degenen van ons die u doet sterven, laat hen als gelovigen sterven, o Genadigste aller Genadigen).

Voor de jeugdigen wordt de volgende doewa aan het bovenstaande toegevoegd; (doewa voor een mannelijke kind is); **Allah- hoem-madj-alholenaa feretauw(n) wadj-al-holenaa adjrauw(n) we zoegrauw(n) wadj-alholenaa sjaafie-tauw(n) we moesjaf-fe-ah.**

O Allah laat dit kind een verzamelaarster van uw zegen zijn en een voorspreker voor uw zegen; laat dit kind ons bij stand verlenen in onze(geestelijke) moeilijkheden, alsmede een (door u aanvaarde) arbiter zijn.

(de doewa voor een vrouwelijke kind is): **Allahoema-madj alhaalenaa feretauw(n) wadj-al-haalenaa adj-rauw(n) we zoegrauw(n) wadj-alhaalena sjaafie-a-tauw(n) we moesjaf-fe-ah.**

O Allah laat dit kind(meisje)voor ons een vergaarster van Uw zegen zijn en een voorspreker voor Uw zegen; laat dit kind ons bijstand verlenen in onze(geestlijke) moeilijkheden almede een (door U aanvaarde) bemiddelaarster zijn.

- i. Tenslotte de laatste de 4e takbier met vlak erachter de selaam; **Asselaamo alaikoem we rahmetoellaah** 2 maal waarbij men zijn gezicht eerst naar rechts en dan naar links keert.(vrede en barmhartigheid van Allah zij over U)

10 De begrafenis

Na het Djenaaza gebed wordt er geen extra doewa(gebed met opgeheven handen) opgezegd.

- a. Nu wordt de kist in de juiste kiebla- richting onmiddellijk in het graf neergelaten terwijl men het volgende zegt; **biesmillaahi we biellaahi we alaa mielleti resoeloellaah.**(in naam van Allah en overeenkomstig de leerstellingen van de Heilige Profeet van Allah, leggen wij u in het graf neer).
- b. Men kan nu de aarde in het graf zetten; een ieder drie handen vol. Als het lijk in een stevige kist zit, is een extra kelder met tagtah niet nodig. De kist moet evenwel dicht blijven.

Tagtahs zijn nodig waar men lijken alleen in lijkwaden gewikkeld en zonder kisten in het graf legt.

- c. Bij het leggen van de aarde in het graf moet men het volgende zeggen;
1^e keer **mienha gelaknekoem**(uit het stof zijt gij voortgekomen)
2^e keer **wa fiehaa no-iedokoem**(en tot stof keert gij terug)
3^e keer **wa mienha noegre-djokoem taratan oegraa**(en op de laatste dag zult gij voor de tweede keer hieruit opstaan)
hierna wordt het graf dichtgegooid met aarde en het geheel wordt afgesloten met een smeekgebed voor de overledene en de rouwende nabestaanden.
- D **De rouwperiode van af nu duurt maximaal 3 dagen**; een jonge weduwe dient echter 4 maanden en 10 dagen te wachten voor zij een relatie kan aangaan.

10

diverse bieddats

- a. Het geven van eten en drinken aan wie dan ook is niet verplicht; ook het reciteren van de Heilige Qoràan gedurende 40 dagen is nergens voor geschreven; elke moslim man vrouw of kind, dient de Heilige Qoràan elke dag te reciteren ; maar het reciteren met de intentie de overledene op die manier aan goede daden te helpen om hem of haar zo in de hemel te krijgen, is verwerpelijk en **bieddat** van de ergste orde.
- b. Ook het luidkeels roepen van **takbier** en **laa iaaha iellallaah** tijdens het ten grave dragen van het lijk is verboden.
- c. Tiedja, tjaalies-wa, tja-jaasie of barsie-viering of dienst voor de overledene behoren tot de riten van de djaahielie-jat en dus tot de verwerpelijke gebruiken.
- d. Het oproepen tot het gebed(Azaan) nadat de begravenis is voltooid en de gedachte dat zodra de laatste persoon 40 stappen verwijderd is het dode lichaam weer in het graf zal opzitten is verwerpelijk.
- e. Tenslotte is het zetten van gebedendoekjes met Qoràan teksten (Hadyah)en de sleutel in de kist ten strengste verboden.
- f. Het ten gehore brengen van muziek en of gezang tijdens de openbaring van het lijk in de aula is ongepast en dus verboden.
- g. Het opstaan en 1 of 2 minuten in stilte inachtneming ter nagedachtenis van een overledene is onislamitisch.